

Naturen som social løftestang

Projektbeskrivelse: Et partnerskabsprojekt mellem Hedensted Kommune, Holstebro Kommune, Ikast-Brande Kommune og Naturstyrelsen Midtjylland.

Hedensted, Holstebro og Ikast-Brande Kommune ønsker at udbygge samarbejdet med Naturstyrelsen Midtjylland. Dette for at de eksisterende naturcentertilbud udbygges til at omfatte læring og mestringsaktiviteter i naturen for sårbare og udsatte grupper af borgere og med et særligt fokus på børn- og børnefamilier.

En række pilotforløb på naturcentrene, fx rehabilitering af kræftramte mænd, skabelse af jobidentitet og jobparathed hos misbrugere, reaktivering af langtidssyge stress- og depressionsramte borgere samt udeaktiviteter for udsatte børnefamilier viser, at naturen som ramme for læring og aktiviteter tilsyneladende kan noget særligt.

Naturen har højt til loftet og kan rumme alle. Vi oplever, at velvære og livskraft som udspringer af naturoplevelser og friluftaktiviteter giver deltagerne energi og styrke til i højere grad at tage hånd om deres eget liv og deres personlige udvikling.

Nyere studier og forskning understøtter denne antagelse. Vi ønsker derfor at udvide tilbuddet for sårbare og udsatte borgere betragteligt, så der bliver mulighed for længerevarende forløb i naturen. Det kræver imidlertid tilførsel af eksterne midler. Ikke bare til gennemførelse af aktiviteter, men også til gennemførelse af en systematisk erfaringsopsamling, så vi bedre kan vurdere hvilke typer af aktiviteter, der passer til hvilke typer af udsatte borgere.

Med afsæt i de indledende erfaringer ønsker vi med nærværende projekt at gennemføre ca. 150 natur- og friluftaktiviteter årligt over en treårig projektperiode. Projektet er målrettet udsatte og sårbare grupper og erfare hvilke natur- og friluftaktiviteter, der har effekt i forhold til specifikke udsatte og sårbare gruppers konkrete udfordringer.

For at imødegå en øget stigmatisering af de udsatte borgere og for at fremme inklusion af dem i samfundet, er det en hensigt, at mange af aktiviteterne skal gennemføres i samarbejde med frivillige - gerne ældre med livserfaring - fra lokale organisationer som fx Red Barnet, Skt. Georgs Gilderne eller venneforeninger knyttet til naturcentrene.

En satsning på naturaktiviteter for udsatte og sårbare grupper af borgere vil medvirke til at arbejde mod fire af de otte pejlemærker, der er oplyst i *Ny National Friluftspolitik*:

- Vi skal lære i naturen
- Friluftsliv skaber engagement og fællesskab
- Friluftsliv giver sundhed og livskvalitet
- Vi skal bruge naturen som social løftestang.

Et af fem principper for den nye nationale friluftspolitik er, at fremtidige beslutninger skal træffes på baggrund af viden. Det er derfor særdeles relevant at lave en systematisk erfaringsopsamling, som kan danne grundlag for at undersøge om, der er evidens for at natur- og friluftaktiviteter med fokus på læring, sundhed og livsmestring skaber merværdi for deltagerne og samfundet.

Konceptet for de fremtidige naturaktiviteter for udsatte og sårbare grupper rummer tre elementer: læring, sundhed og engagement. Med formålet at fremme en ønsket personlig udvikling har konceptet fire sigtelinjer:

1. Langt væk fra hverdagen og det daglige miljø's begrænsende vanetænkning.
2. Sanseligt miljø og indre balance.
3. Grænseoverskridende friluftsudfordringer med god mulighed for succesoplevelser.
4. Perspektivering og selvevaluering

De fremtidige naturaktiviteter for udsatte og sårbare borgere vil være en overbygning på de eksisterende tilbud på naturcentrene Tinkerdal, Koutrupgård og Harrild Hede. På den måde vil den satsning, kommunerne allerede har gjort i samarbejde med Naturstyrelsen resultere i, at bygninger, formidlingsgrej, friluftsudstyr, friluftsfaciliteter, arealer, viden og erfaringer samt naturvejledere kan bringes i spil og danne basis for de nye aktiviteter samtidig med, at der ved ansættelse af et årsværk i projektperioden kan tilføres nye relevante kompetencer og nødvendige ressourcer.

I alle tre kommuner vil der være et særligt fokus på udsatte og sårbare børn og børnefamilier. I Hedensted Kommune planlægges der endvidere at fokusere særligt på integration – både af indvandrere og flygtninge herunder uledsagede børn.

I Holstebro Kommune forventes der endvidere at blive arbejdet med stress- og depressionsramte og med borgere på kanten af arbejdsmarkedet herunder unge.

I Ikast-Brande Kommune vil der blive gjort en særlig indsats på handicap- og psykiatriområdet samt i forhold til livsstilssygdomme.

Aktiviteterne vil forestås af Naturstyrelsens naturvejledere i samarbejde med relevant fagpersonale fra kommunerne, som kender de konkrete brugere og deres udfordringer og eventuelle begrænsninger.

Inddragelsen af det relevante fagpersonale og transport til og fra naturcentrene eller relevante naturområder skal således betragtes som et kommunalt bidrag til partnerskabsprojektet.

Naturstyrelsen Midtjylland indgår i projektet med personale, arealer, faciliteter, kompetencer, administration, planlægning mm.

Konceptet vil omfatte fysisk, mental og social træning. Træning i at tage ansvar, træning i at tage initiativ og vælge til og fra samt træning i at håndtere forventningspres og usikkerhed.

De konkrete aktiviteter vil omfatte en bred vifte, fx naturvejledning, læring, teambuilding, adventureaktiviteter, MTB, kanosejlad, træklatrung, bueskydning, grounding, mindfulness, motoriktræning, primitiv madlavning over bål, grøn sløjd, fiskeri, naturpleje, medhjælp ved arrangementer på naturcentrene m.v.

Aktiviteterne vil altid udvælges, tilpasses, udvikles og kombineres efter hvilken effekt, der ønskes for den pågældende brugergruppe.

Et tilknyttet element i projektet er at udvikle, organisere og gennemføre en systematisk erfaringsopsamling i forbindelse med de gennemførte aktiviteter. På den korte bane får vi en

bedre fornemmelse af, hvilke aktiviteter der virker for hvilke brugere med hvilke problemer, og at vi på den lange bane får mulighed for mere forskningsbaserede studier og kvalitative undersøgelser. Dette med henblik på at kunne påvise evidens for at læring og mestringsaktiviteter i naturen har en mereeffekt også i socialøkonomisk betydning i forhold til traditionelle tiltag.

Projektet vil strække sig over 3 år til og med 2018 og årligt omfatte i alt ca. 150 årlige arrangementer for denne særlige målgruppe med typisk 10-30 deltagere.